

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Гнилицької Лариси Володимирівни

на дисертаційну роботу Предко Ірини Юріївни

«Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації
підприємств»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата економічних
наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

Актуальність теми та її зв'язок із науковими програмами

Глобалізаційні процеси, що характеризуються наростаючою конкуренцією з боку іноземного капіталу, кризові тенденції на світових фінансових ринках, загострення внутрішніх протиріч соціально-економічного та політичного характеру, спричинили значне зниження ефективності діяльності та платоспроможності підприємств реального сектора економіки України. Як наслідок, близько 70% суб'єктів господарювання, що представляють різні сфери економічної діяльності характеризуються низькою ліквідністю активів, працюють збитково чи поза потребами ринку. На тлі зазначених проблем відбувається значне посилення недобросовісної конкуренції, що часто проявляється фіктивним банкрутством підприємства-боржника.

Для забезпечення стійкого функціонування вітчизняні підприємства змушені відшуковувати механізми швидкої адаптації до сучасних умов господарювання, зосереджуючись на безпекоорієнтовному управлінні їх діяльністю. Одним з механізмів безпекоорієнтовного управління є реструктуризація.

На фоні зростаючої уваги до проблеми реструктуризації в системі безпекоорієнтовного управління, теоретико-методологічний базис формування обліково-контрольного забезпечення процесу реструктуризації вітчизняних підприємств є неусталеним. У зв'язку з цим актуальність теми дисертаційної роботи Предко І.Ю. не викликає сумнівів, а надані результати представляють науковий і практичний інтерес.

Дисертація Предко І.Ю. виконана згідно з планами наукових досліджень Національної академії статистики, обліку та аудиту, а саме: «Теоретико-

Вх. № 53 від 03.09.2020р.
Ваша секретар Зоріца О.А. АЗБ/ф

методологічні засади розвитку бухгалтерського обліку в Україні» (номер державної реєстрації 0111U006411); «Організація та методологія обліку, аналізу та аудиту в умовах глобалізації: досвід, проблеми та перспективи» (номер державної реєстрації 0111U002406); «Розвиток бухгалтерського обліку в контексті фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання: теорія та методологія» (номер державної реєстрації 0113U005977); «Облік, аналіз і контроль діяльності суб'єктів господарювання в умовах інноваційного розвитку» (номер державної реєстрації 0119U000682).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність та новизна.

Ознайомлення з матеріалами дисертації, авторефератом та публікаціями здобувача дає підстави вважати, що наукові положення, рекомендації та елементи наукової новизни, які виносяться автором на захист, можна вважати достатньо обґрунтованими та достовірними. Вони базуються на положеннях наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, результатах аналітичних досліджень та виконаного математичного моделювання.

Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових і спеціальних методів: індукції та дедукції, порівняння і систематизації; аналізу та синтезу; статистичного аналізу; анкетування та експертного аналізу; моделювання; багатокритеріального вибору альтернатив на основі нечіткого відношення переваги; морфологічного аналізу; графічного; абстрактно-логічного.

Аргументованість наукових положень дисертаційної роботи базуються на використанні у процесі дослідження статистичних та звітних даних про результати функціонування підприємств, законодавчих актів України, результатів опитування експертів серед провідних фахівців промислових підприємств, науковців і представників органів державної влади, довідкових та інформаційних видань, праць вітчизняних та іноземних науковців і практиків, Інтернет-ресурсів.

У роботі обґрунтовано й логічно поставлено низку основних завдань, вирішення яких дозволило досягти мети дисертаційного дослідження – розроблення концептуальних і теоретико-методичних засад формування обліково-контрольного забезпечення процесу реструктуризації вітчизняних підприємств.

Вирішення комплексу поставлених завдань, правильний вибір методів дослідження, достатня теоретична база забезпечили наукову обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій проведеного дослідження.

Аналіз дисертаційної роботи показав, що одержані результати дослідження мають теоретичну та практичну значущість. Основні досягнення автора конкретизуються в таких елементах наукової новизни, зокрема:

- сформовано дуалістичний підхід у розумінні сутності реструктуризації підприємства не лише як засобу запобігання банкрутству, але і як ефективного інструмента підвищення його конкурентоспроможності через перепрофілювання діяльності;
- для обґрунтування потенційних можливостей підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, доведено необхідність формування резервів на реструктуризацію, а також умотивовано доцільність використання в системі бухгалтерського обліку замість терміну «забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат» терміну «резерви», що є більш прийнятним для застосування в умовах пошуку шляхів для запобігання банкрутству;
- розроблено внутрішній стандарт «Про порядок бухгалтерського обліку та контролю резервів на реструктуризацію», застосування якого підвищить інформативність обліково-контрольного забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємством щодо розкриття даних про перспективи здійснення реструктуризації як засобу запобігання банкрутству і сприятиме активізації процесів інвестування на підприємствах України;
- удосконалено елементи методу бухгалтерського обліку в частині документування, оцінки та бухгалтерських рахунків шляхом розробки первинних документів і реєстрів аналітичного обліку, визнання резервів на реструктуризацію та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, що дозволить ураховувати завдання безпекоорієнтованого управління залежно від виду реструктуризації;
- обґрунтовано організаційно-методичне забезпечення ризик-орієнтованого аудиту в частині формування мети реструктуризації, встановлення завдань, визначення суб'єктів та об'єктів, що сприяє зниженню ризиків прийняття нерелевантних рішень при здійсненні реструктуризації як запобіжного засобу банкрутству;
- удосконалено інструментарій внутрішнього аудиту формування та використання резервів на реструктуризацію шляхом алгоритмізації оцінювання рівня забезпеченості економічного суб'єкта власними

оборотними засобами для проведення реструктуризації.

Практичне значення результатів дослідження.

Запропоновані у дисертаційній роботі рекомендації доведені автором до рівня їх практичного використання. Достовірність одержаних в роботі результатів підтверджується довідками про практичне впровадження пропозицій автора в діяльності: Національного центру обліку та аудиту НАСОА (довідка № 14/7 від 01.04. 2015 р.); Міністерства фінансів України (довідка № 77 від 12.12.2018 р.); ТОВ «Сільськогосподарське підприємство «Бродівське» (консервний завод) (довідка № 02.18.45 від 13.02.2015 р.). ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод» (довідка № 01.15-34 від 25.01.2019 р.).

Результати досліджень теоретичного і прикладного характеру використовуються в навчальному процесі обліково-статистичного факультету НАСОА, Коледжу ресторанного господарства Національного університету харчових технологій (довідка № 85 від 27.05.2019 р.) при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік».

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях.

Основні положення та наукові результати дослідження опубліковано у 21 науковій публікації, з-поміж яких: 2 колективні монографії, 9 статей у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз, 1 – у наукових виданнях інших держав, 10 – у наукових працях, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 8,4 друк. арк.

Наукові публікації повністю відображають зміст дисертаційної роботи. Зазначене дозволяє зробити висновок, що якість, кількість і обсяг наукових праць, опублікованих Предко І.Ю., відповідає рівню кандидатської дисертації, їх зміст та тематична спрямованість відповідають спеціальності 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності).

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України. Роботу виконано у науковому стилі, її зміст викладено з дотриманням чіткої логічної послідовності. Основні результати візуалізовано та представлено у графічному матеріалі, таблицях, висновках.

Автореферат за змістом та структурою відповідає дисертаційній роботі. У ньому достатньо повно викладено основні наукові здобутки, пропозиції і висновки автора.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційної роботи

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретичних і методологічних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків і пропозицій, необхідно вказати на такі дискусійні моменти.

1. Відстоюючи ідею про те, що реструктуризація виступає не лише засобом запобігання банкрутству (санаційна реструктуризація), але і ефективним інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства через перепрофілювання його діяльності (профілактична реструктуризація), авторка на рис. 1.1 (с. 41 дисертації) наводить ключові характеристики цих видів реструктуризації. Однак, з дослідження не зрозуміло, чому профілактичну реструктуризацію авторка пов'язує з операційною діяльністю, а санаційну – з інвестиційною. На наш погляд, нарощування конкурентних переваг, у першу чергу, потребуватиме збільшення інвестицій, тоді як процедури реструктуризації з метою уникнення банкрутства супроводжуються виникненням інших операційних витрат.

2. Потребує уточнення думка авторки щодо можливих джерел утворення резервів на реструктуризацію, представлена в табл. 1.13 (с. 85 дисертації). Зокрема, дуже сумнівно виглядає можливість формування резерву за рахунок собівартості готового продукту. Така думка не узгоджується ні з існуючою методологією обліку виробничих витрат, ні з клієнтоорієнтовним підходом до формування собівартості, адже навряд чи покупець зголоситься оплачувати завищені витрати, спричинені реструктуризаційними процесами.

3. Розкриваючи порядок формування інформації про створені резерви на реструктуризацію в системі фінансової звітності підприємства (с. 144-146 дисертації), авторка не загострює увагу на тому, що у звітності можуть відображатися резерви під події з високим ступенем імовірності їх виникнення (більше 50%), натомість, якщо немає впевненості у цьому, інформація про створений резерв має бути відображена поза балансом. Відтак, потребує уточнення, який інструментарій авторка пропонує використовувати при оцінюванні імовірності прояву станів банкрутства для відображення резерву на реструктуризацію у фінансовій звітності.

4. У табл. 3.5 (с.174 дисертації) авторка наводить склад чинників, що впливають на виникнення професійних ризиків при організації обліково-контрольного забезпечення реструктуризації. Однак, з роботи не зрозуміло, у чому їх специфіка або відмінність від чинників професійного ризику бухгалтера

для підприємств, що функціонують в умовах звичайної діяльності?

5. З метою зниження інформаційного ризику та обґрунтування необхідності впровадження запобіжних заходів у разі виникнення ознак банкрутства, автор пропонує поряд з аудиторським висновком надавати Відомість оцінювання впливу ризику на вартість капіталу підприємства. В цілому схвалюючи дану ідею, мусимо наголосити, що при її обґрунтуванні авторка зупинилася лише на наданні формату даної Відомості (табл. 3.13, с. 200 дисертації). Натомість потребує подальшого уточнення склад та порядок формування показників даної відомості, а також методика оцінювання суттєвості впливу ризику банкрутства на основі цих показників

Разом з тим зазначені зауваження не применшують теоретичної та практичної цінності результатів дослідження та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Предко І.Ю.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Предко Ірини Юріївни на тему «Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації підприємств» є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати в галузі бухгалтерського обліку та контролю, які в сукупності розв'язують актуальну науково-прикладну проблему щодо формування обліково-контрольного забезпечення процесу реструктуризації вітчизняних підприємств.

Положення дисертаційної роботи містять наукову новизну, мають теоретичну та практичну цінність, достатній рівень обґрунтованості та достовірності, виконані з використанням сучасних методів наукового пізнання. Дисертація є самостійною і завершеною працею, яка свідчить про наукову зрілість її автора. Поставлена у дослідженні мета досягнута, основні завдання успішно вирішені. Запропоновані дисертанткою результати та висновки дослідження мають науково-практичну цінність та можуть бути використані у науковій, управлінській і педагогічній діяльності

Таким чином, дисертаційна робота Предко Ірини Юріївни на тему «Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації підприємств», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, відповідає пп. 9, 11, 12 та 13 постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Порядку присудження наукових ступенів» (зі змінами), а її

авторка заслугоує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності).

**Офіційний опонент,
професор кафедри обліку і оподаткування
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
доктор економічних наук, професор**

Гнилицька Л. В.

